

Oktober 2014

RISC-KIT

RESILIENCE-INCREASING
STRATEGIES FOR COASTS - TOOLKIT
WWW.RISCKIT.EU

pearl

Preparing for Extreme And Rare
events in coastal regions

STRATEGIER FÖR MINSKAD KATASTROFRISK I EU:S KUSTOMRÅDEN

Stormar, stigande havsnivåer och översvämningar i kustområden påverkar hela Europa och äventyrar säkerheten för människor och deras försörjning. För närvarande bor en tredjedel av EU:s befolkning inom 50 km från kusten, som uppskattningsvis bidrar till 30 procent av EU:s totala bruttonationalprodukt (BNP). Det ekonomiska värdet av kustområden inom 500 meter från Europas hav beräknas till mellan 500 - 1000 miljarder euro. På grund av befolkningsökning, ekonomisk tillväxt och ökad sannolikhet av extrema händelser orsakade av klimatförändringar, förväntas risker (sannolikheten för förekomst av en extrem händelse multiplicerat med konsekvenserna) öka i en nära framtid. Kostnaderna för passivitet beräknas uppgå till 6 miljarder euro år 2020, vilket är högre än de årliga kostnaderna för att vidta försiktighets- och anpassningsåtgärder. Omvänt skulle upp till 4.2 miljarder euro i nettovinst kunna erhållas om åtgärder vidtas. Således behövs en omvärdering av nuvarande strategier för minskad katastrofrisk, genom att en ny kombination av åtgärder övervägs; för att förebygga, reducera, ha beredskap för, samt agera snabbt vid katastrofer.

Denna policy brief är ett resultat av projekten RISC-KIT (Resilience-Increasing Strategies for Coasts- toolKIT) och PEARL (Preparing for Extreme And Rare events in coastal regions). Viktiga uppgifter som presenteras är resultat från internationella fallstudier av strategier för minskad katastrofrisk.

Stormar i kustområden orsakade av klimatförändring och pågående utvecklingsarbete i kustområden kräver en omprövning av nuvarande strategier för att minska katastrofrisken. Strategier som bygger på beredskap och vissa riskreducerande åtgärder kommer att behöva innehålla fler åtgärder för minskad klimatpåverkan eller förebyggande åtgärder.

Åtgärder för minskad katastrofrisk kan delas in i tre kategorier: förebyggande, riskreducerande och beredskapsåtgärder. Den första kategorin används för att förhindra att faran uppstår genom åtgärder som vallar och sanddyner. Dessa åtgärder tillämpas i väl utvecklade kustområden. Riskreducerande åtgärder används för att minska effekterna av en fara och tillämpas ofta i mindre urbaniserade områden. Dessa inkluderar strukturella åtgärder (t.ex. låga sanddyner, strandfodring, sumpmarker) och icke-strukturella åtgärder (t.ex. begränsning av byggnationer eller översvämningsbeständiga byggnader). Beredskapsåtgärder såsom system för tidig varning (Early Warning Systems) och evakueringsplaner används i kombination med förebyggande och riskreducerande åtgärder i de fall då stormar överskrider uppsatt skyddsnivå eller som enskilda åtgärder i områden med begränsade tillgångar och gles befolkning i kustzonen.

Eftersom investeringsnivån i kustområden spelar en viktig roll vid valet och för effektiviteten av katastrofförebyggande åtgärder, krävs att strategier för minskad katastrofrisk justeras för att anpassas till dessa förändringar. Förhoppningen är att dessa strategier, som till stor del bygger på beredskap och vissa riskreducerande åtgärder, kommer att ersättas av fler förebyggande åtgärder allteftersom utvecklingstakten i kustområdena ökar.

Både tekniska och ekosystembaserade lösningar är genomförbara alternativ för att skapa långsiktiga strategier för minskad katastrofrisk. Ekosystembaserade lösningar kan leda till resultat som alla tjänar på, även om genomförandet hittills varit begränsat på grund av en frikoppling mellan mål för hantering av katastrofrisker, anpassning och naturvård.

Ekosystembaserade tillvägagångssätt är riskreducerande åtgärder som kan kombineras med förebyggande fysiska strukturer. Medan genomförandet av fysiska strukturer vanligtvis innebär en ekologisk kostnad (t.ex. fysisk förlust av kustområden), kan en integrerad, naturlig skyddskapacitet i förebyggande strategier uppnå målen för skydd mot översvämningar och samtidigt främja ekologiska värden och minska belastningen på fysiska strukturer. Ekosystembaserade lösningar kan därmed ge "win-win" eller "no-regret" lösningar för att uppnå mål för reducerad katastrofrisk liksom för naturvård och klimatanpassning. Men genomförandet av sådana lösningar i strategier för reducerad katastrofrisk är fortfarande begränsat. Detta beror på att man ofta tar ställning till ekosystemförvaltning oberoende av katastrofförebyggande strategier, att ekosystemlösningar undervärderas jämfört med andra lösningar eller att det finns en brist på samverkan mellan vetenskap och politik för användning och tillämpning.

Att fokusera på lokala värderingar och anpassa de nationella strategierna för minskad katastrofrisk till lokala historiska och sociokulturella egenskaper och prioriteringar genom att kommunicera över flera samhällsnivåer och inkludera berörda parter kan resultera i att politik implementeras i större utsträckning och genomförs effektivare.

Det har visat sig att sociokulturella samt historiska perspektiv spelar en avgörande roll vid utformningen och genomförandet av katastrofförebyggande strategier, särskilt på regional nivå. Genom att effektivt ta sociokulturella och historiska faktorer i beaktande, förväntas strategier för minskad katastrofrisk förbättras avsevärt, eftersom de kan anpassas till lokala uppfattningar om risk och bidrar till att öka förståelse och acceptans av katastrofförebyggande åtgärder. Detta kan göras genom att kommunicera på sätt som inkluderar lokala och personliga värderingar och prioriteringar, samt via kommunikation inom flera samhällsnivåer som omfattar delaktighet av berörda parter. Detta för att göra det möjligt för människor att fatta beslut som är välinformerade och som därmed leder till resultat som är acceptabla för en bred grupp av berörda parter. Att inkludera lokalt berörda parter samt slutanvändare i beslutsprocessen ger också en möjlighet att påverka riskuppfattningen (den subjektiv bedömning som människor gör om riskers egenskaper och svårighetsgrad) hos invånarna i ett område med hög risk. Det möjliggör också ett lokalt ansvarstagande för planering och genomförande av katastrofförebyggande åtgärder.

Europeiska unionen är i en unik position för att stödja och samordna medlemsstaternas insatser avseende att utveckla strategier för minskad katastrofrisk samt stödja samarbetet om utveckling och spridning av kunskap, standarder och kostnadseffektiva verktyg.

EU-stöd och samordning är nödvändigt för att skapa en plattform och ett ramverk för att förbättra strategier som minskar katastrofrisken i medlemsstaterna och de regionala myndigheterna. RISC-KIT och PEARL identifierar flera områden som erbjuder betydande möjligheter och potential för att förbättra europeisk riskhantering.

- Även om en stor variation av historiska, sociokulturella, socioekonomiska och fysiska strukturer finns inom EU, behövs det en plattform för att dela kunskap och erfarenheter om tekniska och förvaltningsomfattande frågor för att stödja medlemsstaterna. Detta är särskilt relevant vid gränsöverskridande effekter och interregionalt samarbete.
- Synergier mellan katastrofriskhantering, naturskydd och anpassning till klimatförändringar bör utnyttjas. Detta är särskilt tydligt avseende den potential som ekosystembaserade lösningar innebär för att möta målen om klimatanpassning och naturvård.
- Vetenskapliga rön möjliggör för beslutsfattare och ansvariga för katastrofriskhantering att fatta kunskapsbaserade och mer välgrundade beslut. I synnerhet behövs ny kunskap om ekosystembaserade lösningar för katastrofförebyggande åtgärder, införande av sociokulturella och historiska perspektiv i katastrofförebyggande strategier samt kunskap om hur man bäst löser gränsöverskridande effekter.
- En gemensam uppsättning verktyg för riskbedömning och analys behöver utvecklas för att stödja medlemsstaterna och bidra till en delad kunskapsbas för att informera beslutsfattare om strategier och åtgärder som minskar katastrofrisken.
- Europeiska datastandarder och -protokoll för att registrera katastrofförluster bör utformas och implementeras för att möjliggöra jämförelser och bedömningar av omfattningen av katastrofer.
- Förbättrad beredskap bör uppnås genom att förbättra krishanteringsförmågan, planering och utbildningsnätverk, stärka samarbete mellan myndigheter och att förstärka system för tidig varning.

Mer information om RISC-KIT och PEARL

Ap van Dongeren, Projektkoordinator, Deltares:

ap.vandongeren@deltares.nl

RISC-KIT:

<http://www.risckit.eu/np4/home.html> ap.vandongeren@deltares.nl

Zoran Vojinovic, Koordinator, UNESCO-IHE:

z.vojinovic@unesco-ihe.org

PEARL:

<http://www.pearl-fp7.eu/about-pearl/>

Ytterligare information:

Lisa Segnestam – forskare, Stockholm Environment Institute

lisa.segnestam@sei-international.org

Ylva Rylander – pressansvarig, Stockholm Environment Institute

ylva.rylander@sei-international.org

Stockholm Environment Institute (SEI)

sei-international.org